

48
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

Α.
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

20-34/1/1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις) *Ανεμότσια...*
(παλαιότερον ὄνομα :), Ἐπαρχίας *Μηθύνης,*
Νομοῦ *Λέσβου*.....
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος *Εὐάγγελος*
Χατζοδημητρίου. ἐπάγγελμα *Δ.Ι.Δ.Α.Σ.Κ.Α.Δ.ΟΣ.*
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις *Ανεμότσια-Λέσβου*.....
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον.. *40*.....
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον *Αντωνίου*... *Χρ. Ν. Α.*...
ρέκος.....
ἡλικία.. *70 ἐτῶν* γραμματικαὶ γνώσεις... *Διὰ τῶν Διηλεκτικῶν*
..... τόπος καταγωγῆς *Ανεμότσια-*
Λέσβου.....

Β. *Εὐάγγελος Καρανιδάς, ἐφημέριος, 56 ἐτῶν, 1' τοῦ Ν. Α.*

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων ;
.....

Ἐπῆρχον αὗται χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα ; *Δὲν ὑπῆρχον χωρισταὶ περιοχαὶ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ*
διαστήματα

- 2) Εἰς ποίους ἀνῆκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητες· δ) εἰς μονὰς κλπ.

Ανεμότσια... εἰς φυσικὰ πρόσωπα.....

- 3) Ὁ πατήρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του ; *Ν. Αἰ.*.....
.....

- β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; *Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται... συγχρόνως. εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν*
- 2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; *Ναί*.....
- γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ;
Δὲν ὑπῆρχαν. χαιοκτημόνες. ἐν τῷ χωρίῳ, οὔτε μεγάλα μοναστηριακά κτῆματα.....
- 2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.)..... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ τῶν θέσις ;
- 3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα) ;
4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομίσθιον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ;
.....
.....
- 5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐάν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ;
.....
- 6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαναν δι' ἀνέυρεσιν ἐργασίας ; *Εἰς Μικρὰν Ἀσίαν ἐπήγαναν δι' ἀνέυρεσιν ἐργασίας, μόνον αἱ νέοι τοῦ χωρίου*.....
β) Ἐπήγαναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται..... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πραγματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ;
Ἐπήγαναν ἐποχικῶς, αἱ περισσότεραι μὲν ὡς τεχνῖται, ὅλοι δὲ ὡς ἐργάται γῆ.

- δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμῖδας μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;

Μ.Ε. Ζωϊκῆς. κάπρ. κ.

- 2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; Ἀπὸ τοῦ 1930

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; τὰ σιδηρὰ ἄροτρα χρησιμοποιοῦνται ἀπὸ τοῦ 1920.
Γεωργικαὶ μηχαναὶ δὲν χρησιμοποιοῦνται

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖται (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;

Ποῖος κατεσκευάζετο τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγένετο ἢ προμήθεια αὐτοῦ; τὰ μονόφτερα σιδηρὰ ἄροτρα χρησιμο-

ποιεῖται εἰς πεδινὰς ἐκτάτας. Δίφτερα δὲν χρησιμοποιοῦνται.

Ἡ προμήθειά του ἐγένετο ἀπὸ τοῦ ἐμπόρου (Μυτιλήνη)

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄρότρου με τὰς ἀντιστοιχοῦς ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

- φωτογρ Α' 1. ἔχειρ 4. ροιδάκι ... 7. βίντρα ... 10. βία
2. φτερό 5. βέργα 8. κατσόνι
3. μαχαίρ 6. ἀλσίδα 9. νουντούλι

48
2

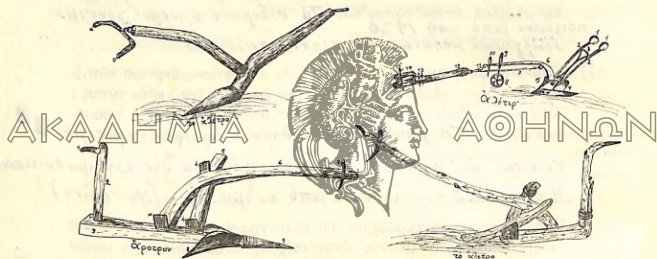

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) Δὲν γίνεται χρῆσις τρακτέρ.
3) Μηχανὴ θερισμοῦ Δὲν γίνεται χρῆσις μηχανῆς θερισμοῦ.

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν) Δέν γίνεσθαι χρῆσις.
 5) Μηχανή ἀλωνισμού Δέν γίνεσθαι χρῆσις. μηχανή ἀλωνισμού

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκευάζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον Εἰδικοί. τεχνίται (Ν. Κουσερούσης, Σεβαστὸς Διαμαντῆς, Σ. Κοντὰς, Αντ. Θεοδοσίου, Χρ. Βαυδούκης, Γεω. Π. Παπακαρίδης, Κων. Σεβαστῶς κ. ἄ.).

- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἄρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

- 3) Ὑπογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

φωτογρ. Β' 4 Γ' 1.

1. Ἐχειρ	6. Κλειδώνη	11. Ζιψιά
2. Κατσουρίδι	7. Σπάθη	12. Ζιγός
3. Κλέκτι, μάτσι	8. Ἀντιστήριον κηλῆρ	13. Λουρί-Στσινί
4. Χαλκάς	9. Μπουγαζλίκι	14. Μαζιάνα
5. Πουδάρ	10. Ἰκλιμῆς	15. Ζεύλα

(1) Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

16. Μοστίρις
 17. Κουλάκια

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρίθμῳ).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. – Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο ἡ εἶναι μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. – Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

ὕνι

ὕνι ἡ σιδηρῶν ἡ τιρκῆς

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; Τῆς ξυλίνης σπάθης τὸ σχῆμα εἶναι παραλληλόγραμμον. Τῆς σιδηρῆς ξυλινδρικοῦ.

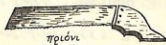
ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου ;

Μέχρι τοῦ 1250. ἔα ξύλινον. ἔπειτα. ἔα σιδηρῶν.

- 7) Ἐργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάι κλπ.).....

Μαλαξά, σμίλα, πριόνι, σκεπάρνι, τρυπάνι (μπουρξὺ)

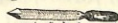

πριόνι

ἀρίδι

τρυπάνι

πριῖ ἢ ξυλοφάι (ἀρνάρι)

- 8) α) Διά τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐκρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται): βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. *Ἐκρησιμοποιεῖται μόνον βόες μέχρι τοῦ 1960. Ἀπὸ τοῦ 1960 χρησιμοποιοῦνται κυρίως βόες, ἀλλὰ σπανίως καὶ ἵπποι.*
- β) Ἐκρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν; *Βόες χρησιμοποιοῦνται πάντοτε 2 ἵπποι 1.....*
- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός;

..... *Ναί.*

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λούρα, ζεῦλες, πιζέυλια κλπ.).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

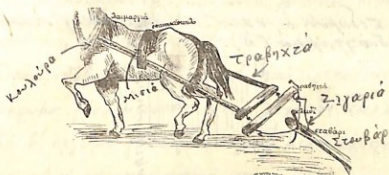

ΔΟΗΝΩΝ

- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας. *Οἱ ζεῦλοι ἀποτελοῦνται ἀπὸ δύο τεμαχίων ξύλου ἐκαστὸν. Διέρχονται ἀπὸ μίαν ὀπήν τοῦ θυγαῦ καὶ κάτω ἀπὸ τὴν λαβὴν τοῦ ζώου δύνονται ἀπὸ δύο μὲ σχοινίον τὸ ὁποῖον ἐννομεῖται. *ζεῦλα**
- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινοῦ, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ: λούρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα; (Σχεδιάσατε αὐτόν). *Λουρί. ἔχει 4 ἡ 5 κ. περίμετρον, πλάτος 0.12 κ. καὶ εἶναι δερματῆς κατ' ἐξέχαστον, πολλὰ μὲς ἐν εἰ. δερματῆς. χρομ. μὲν εἶναι. σχοινίον.*
- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἐνὸς ζώου; *Ἀπὸ τοῦ 1960.*

Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον; *Πρὸς δένεται τὰ ἄροτρα εἰς τὸν θυγαῦ. ὁ ὁποῖος ἔχει ἡδὴ τεταθῆθαι θῆ ζωὶ τοῦ τραχίλου τῶν βοῶν.*

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
 την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ
 εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον. *Οἱ βοοὶς. φέρουν. ἐπὶ τοῦ τραχήλου τὴν ζυγίαν
 καὶ ἐπὶ τοῦ μετώπου τὴν δεξιάν. Οἱ ἵπποι. φέρουν. χαλκὸν
 καὶ λυγρὰ καὶ τὴν λακέρδιαν καὶ σάχη. ἐπὶ τῇ σπείρᾳ προσδέ-
 τεται. ἡ ζυγαριὰ.....*

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

- α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον); 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης
 τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος) 2) γυναῖκα 3) ὑπηρετὸς. Σημειώσατε ποῖα
 ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας.....

*Πάντοτε. ἄνδρας. ἢ ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ, ἢ ἄλλος, ἐπαγγελματίας
 ἐπὶ ἀραιῇ, ὁ ὅποιος. εἶναι. ἰδιοκτήτης τῶν βίων καὶ τῶν ἀρότρων καὶ
 ὁ βοδὸς, καὶ ζευγὸς.*

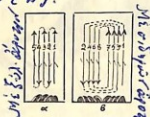
- β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ
 τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε,
 εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) *Τὸ πρῶτον εἶναι ὁ βοδὸς καὶ τὸ τραχὺ τοῦ
 βοῦς καὶ ἐπὶ αὐτοῦ προσδεῖναι διὰ τοῦ λουριῶν τὸ ἄροτρον.
 τοποθετεῖται. τὰ χαλκὸν, ἢ μουλούρα. καὶ ἡ σάχη ἐπὶ τοῦ ἀλλο-
 γου καὶ ἐπὶ τῇ σάχῃ. προσδέτεται τὸ ἄροτρον. διὰ τῇ ζυγαριᾷ.*
- 2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον. *Ὡς ἀνωτέρω, μετὰ
 διαφορά. ὅτι ὁ βοδὸς ἔχει. ἐλιγνότερος. κῆκος (πρὸς τὸν περὶ βοῦς)
 καὶ ἡ πρόσδεσις γίνεται. μετὰ λυγρὰ καὶ ἔχει μετὰ λουρί.*
- 3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ
 ὄργωμα μετὰ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα
 τῶν ζῶων ἢ ἄλλως; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).
*Ὁ γεωργὸς κατευθύνει. τὰ ζευγμένα ζῶα. μετὰ σχοινί. τοῦ ὁποίου
 τὰ ἄκρα. ἔχουν. δεθῇ. ἐν τὰ κέρατα τῶν ζῶων. καὶ τὰ ὅποιον
 σχοινί ἐνοκάδεται δεξιά.*

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένης αὐλακας (αὐλακιές) κατ' εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα (α);

Μὲ εὐθείαν ἀνάσσει... γίνεται... τὸ ὄργωμα
ἐν τῷ σχεδιάγραμμά (α).....

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

Μὲ περιφερειακῶς ἀνάσσει... τὸ ὄργωμα... γίνεται... ἐν τῷ
σχεδιάγραμμά (β).....

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργωμάτων σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορές ἢ σποριές, ντάμιες, σιασιές, μεσοράδες κ.λ.π.) ; Ἡ... σπορὰ γίνεται... ἐν... λωρίδας... αἱ... ποιεῖται... λωρίδες... σποριές.....

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά) ; με αὐλακιάν ; **Ναί**.....

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῶνται ἄροτρον ; Ἡ... σπορὰ γίνεται... με ἀποκλειστικῶς... χρῆσι... σκαπάνης... ὅπου... δὲν... εἶναι... δυνατὴ ἡ χρῆσις... ἀρότρου.....

- 7) Ποιοὶ τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὑνί : καθεῶς, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. Ἡ... διάνοιξις... τῶν αὐλάκων... γίνεται... με τὸ ὑνί... πλαγίως.....

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. Κατὰ τὴν σπορὰν τὴν βύθος τῆς ἀντάμμου εἶναι 0,10 μ. περίπου.

Κατὰ τὰ ἐπισηδίασμα ὀργώματα γενικῶς τὴν βύθος τῆς ἀντάμμου εἶναι 0,20 - 0,30 μ.

Υ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. Γίνεται 2 ὀργώματα. Τὸ πρῶτον ὀργῶμα γίνεται ἔνθα τοῦ λίθου σκευὴν βρέξῃ καὶ λήξῃ. μετὰ ταῦτα εἰς τὴν αὐτὴν ὀργῶμα γίνῃ. Μετὰ τὴν βρυχίαν λήξῃ καὶ καλλούργῃ. Μετὰ τὸ β' ὀργῶμα γίνεσθαι πάλιν 2 φορές μετὰ τὸ πρῶτον βρέξῃ καὶ μετὰ τὸ αὐτὸ γίνεσθαι καὶ τὴν σπορὰν.

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Απαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Διὰ τὸ φύτευμα τῶν κηπευτικῶν γίνονται 2-3 βαθμοὶ ὀργῶματα. τῆς Ανοίξεως, τὰ ὅποια εἶναι ἔχον ἰδιαιτέραν σιμαίναν.

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δεόν νά ἀφεθῇ ἀσπαρτον τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρανάπαυσιν, διὰ νά σπαρθῇ κατόπιν σιτὰρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...

Διὰ συνριδύσας ἢ ἀγρὰν ἀπαυσεῖς λίγην ἐλπίσιν ἔσονται πρὸς τὴν ἐκδόσιν. Ἄντ' αὐτῆς ἔσονται ἡ ἀμειψισπορά.

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; Διὰ δογματικὰ καὶ ἐμπειρὰ γίνονται 1-2 ὀργώματα πρὸ τῆς σπορᾶς. Διὰ κηπευτικῶν γίνονται 2-3 ὀργώματα τῆς Ανοίξεως.

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται : α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ δισάκνι εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ;

Μέχρι τῆς 1950. ἔχρησιμοποιεῖτο τὸ δεσάκι. τὸ ὅποiov σφηνώσθαι τὴν σπορὰν ἐκτελεσθὲν ὁ σπόρος εἰσάγει. ἔνθα καθεύει.

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα) : 1) καθαρίζονται : τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτριάσιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τοῦ χώ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; *Ο. καταργησμός. Ζαῖ.*

ἀρῶν. χίνισαι. μετὰ τὸ καταστάνει, τὰ ἐνδοῦ.

ἐνδοῦ. μετὰ. εἰς τὴν ἀκρὴν. τῆς βίντρας (βουκέντρας)

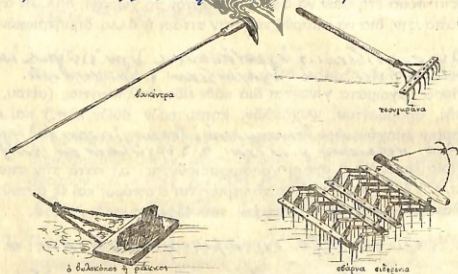
καὶ. εἶναι. σιδηρὰν σχήματος. ἐργόνην. βόσκον. βοσκὴν ἔχοντα.

Νοῦτον 13

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); ... *Ν. α. ἰ.*

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποὺ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδας, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνη εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

ἐν τῇ σκαφῇ μερῶν τοῦ ἀγροῦ ἐργαζομένης χίνισαι. μετὰ τὸ καταστάνει. εἰς τὴν ἀκρὴν. τῆς βίντρας (βουκέντρας) ἐν σελίδῃ 11 εὐς παρέλθῃς ἐκινεῖσθαι.

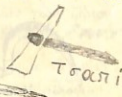
γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρήσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)

Διὰ τὸ σκάψιμο ἀχνύαλ. χρησιμοποιοῦται ὁ κασκάς...

Διὰ τὸ σκάψιμο τῶν κήπων χρησιμοποιοῦται ὁ κατρί, ἡ τσαπὰ.

Τὰ σκαρπικά καὶ ὀργωθῆναι κήπων γίνεται μετὰ τοιαυτοῦ ὄργου
τὸ σκάψιμο (τσαπιοῦ) τῶν κήπων γίνεται μὲ τὸ τσαπί.

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι πρὸς ἐκτέλειν τῶν ζευγολάτων βοηθοὶ εἰς αὐτὰς ἐργασίας εἰναι ἔργατος. π.χ. λήγεται, τσαπιατῆς, ἡ κατματῆς. Ἡ ἐργασία π.χ. ἐκτελεῖται, λήγεται, τσαπιατῆς καὶ συνίσταται εἰς τὸ σκάψιμον τῶν βωλῶν τῶν κήπων.

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους. Τὰ πρῶτα ἢ ὀσπρία τῶν κήπων ἔχοντο. Ἡ σπορὰ τῶν βωλῶν γίνεται ἡ τσαπιατῆς, ἡ τῆς ἀφλάττης, ἀφ. τῆς πύσσης, ἀφ. τῆς ἀφλάττης, ἡ τῆς θυελλοῦ.

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἀ.
Τὰ ἔλαια καὶ τὰ κρέατα.

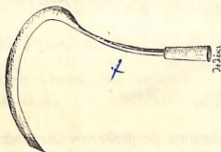
- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων ἑσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιῆς (βραγιῆς) καὶ ἄλλως. Π.χ. ἐν. 1920. δὲν καλλιεργεῖται γημήλαια. Σήμερον γίνεται. π.χ. ἀφλάττης ἀφλάττης. πύσσης ἀπὸ τῆς ἀφλάττης.

Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεία θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ.

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) *Με τὸ δρεπάνι...*
ἀντὶ τοῦ ὅτι οὐκ ἔστιν ἀντὶ τοῦ ὅτι οὐκ ἔστιν...
τοῦ ὅτι οὐκ ἔστιν...

Ἐάν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ.....ΔΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα) *Μὲ δρεπάνια, ἢ με κοσσοειδῆ.*

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).....

Ἡ λεπίς τοῦ δρεπανιοῦ ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; Ἡ λεπίς τοῦ...
μαλ' οὐκ ἔστιν ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή;...

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογράφησατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....

Ἡ λαβὴ ἦτο ἐκ ξύλου ἢ ἐκ μεταλλοῦ. Ὁ σιδηρεὶς σκελετὸς...
ἦτο ἐκ ξύλου ἢ ἐκ μεταλλοῦ.

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ά.) *Οἱ σιδηρυχοί. (Δ. Κουτσωντακίς)*

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκρίζωσews καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθίων) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) *Ναί. ἔκρίζωνται τὰ ζυγά. ἔχαι δὲ ἀναπνεύχοντες κατεριμῶν.*

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σικάλις κλπ. *1.0-1.5. ἕως 2.00. τὴν μέσην.*

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουν) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). *Καὶ ἀφ' ἑνὸς.*

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραξίς, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ; *οἱ ἴδιοι ἐναρμόζουν τὰ χερόβόλα 3-4. ἑκάς.*

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστὰ ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) *Τὰ δράγματα τοποθετοῦνται 3-4 ἑκάς, μὲ τὰς μεγάλας τῶν σταχυῶν πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν.*

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. ... *δραχμὴ*

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τόπων καὶ ποῖον ;

*Ο θεριστὸς γίνεσθαι ὑπὸ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν.
Δὲν ἔρχεσθαι θερισταί... ἀπὸ ἄλλων μέρων.*

- 2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι· μὲ ἡμερομισθίον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή· εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομισθίον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθεσάτε μὲ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν) *Οἱ θερίζοντες ἀμείβονται*

*συνῶως μὲν ἡμερομισθίον, πάλιν σπανίως δὲ κατ' ἀποκοπὴν.
Ἐκαστὸς γίνεσθαι εἰς χρῆμα καὶ σπανίως εἰς εἶδος...
τὰ ἡμερομισθίον εἶναι ἀνευ φαγητοῦ.*

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἑναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσην (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ;

*Αἱ γυναῖκες κατὰ τὸν θερισμὸν φέρουσιν εἰς τὰς χεῖρας
καὶ τὰς χεῖρας ἑγασμα πρὸς πρὸς ἀπὸ τῶν
ἀνδρῶν ἀμείβονται. Πάλιν ἐπὶ ἑναρξιν τῆς ἐργασίας
περιβάλλουσιν τὴν μέσσην τοῦ σώματος καὶ μὲν ἑγασμα.*

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ;

ἴθ. χ. ι.

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά.

ἴθ. χ. ι.

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν ποὺ μένουν ἀθήριστοι ; (Εἷς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ με τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι

ἔθιμον. *Ἀφ' ὧν καὶ τὰ ὑψηλότερα φυτὰ ἀφήνεται εἰς τὸ χωράφι καὶ τὰ χαμηλότερα διὰ νὰ δέσουν τὰ δρυμιά (χερὸβολα). τὰ φυτὰ αὐτὰ λέγονται δρυμιά.*

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Τὸ δεμάτιασμα γίνεται ἀμέσως μετὰ τοῦ θερισμοῦ.

- 2) Πώς ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Τὰ δέματ' αὐτὰ οὐ σακύνει. Φύεται ἀπ' ἐκείνων ἔρχεται
 Δένονται μὲ δεματικὰ (ὄχι) γυζόν. Ἐκείνη καὶ ἐμὴν
 τὰ δέματ' αὐτὰ δένονται.)
 Πάσαι τὰ δέματ' αὐτὰ χρησιμεύονται πολλὰς. τὰ
 δέματ' αὐτὰ πρὸς ἄρσιν αὐτὰ δέματ' αὐτὰ, ἐμὴν
 γὰρ τὰ δέματ' αὐτὰ πρὸς ἄρσιν αὐτὰ δέματ' αὐτὰ, ἐμὴν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο;.....

Μετὰ τὰ δέματ' αὐτὰ δέματ' αὐτὰ συγκεντρώνονται
 ἀπὸ 6 καὶ γίνονται 500 τὸν ἄρσιν. Τὰ δέματ' αὐτὰ
 γὰρ τὰ δέματ' αὐτὰ καὶ τὰ δέματ' αὐτὰ πρὸς τὰ δέματ' αὐτὰ

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ; *Απὸ τοῦ 1930.*

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς *Φυτεύονται δύο φορές
ἐν τῷ φεβρουάριον καὶ Μάρτιον καὶ ἐν
Αὐγούστῳ*.....

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἀρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
φωτογραφίαν.....

*Ἡ ἐξαγωγή τοῦ γεωμήλου γίνεται μετὰ πᾶσα ἢ
μετὰ σκαλιστήριον (τσάπι)*.....

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνηθίζεται παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
χειμῶνα μετὰ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκου); Ἐάν
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.....

Ὁ Χ. 1......

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μετὰ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ἄ.)......

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας)

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς ἄλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἄλωνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

Μεταφέρονται εἰς τὸ ἀλῶνι, τὸ ἐπὶ τῶν
συνήθως εὐρίσκεται ἐν τῇ κατὰ τὴν
κεντρικῇ.

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἄλωνισμόν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθέτησεως;

Δὲν ὑπάρχει καθωρισμένη μέθοδος
τοποθέτησεως. Ὁ εἶπος δὲν ἔχει ἐδικὴν ὀνομασίαν.

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνάγκη εἰς τὸν τόπον σας ἄλωνι διὰ τὸν ἄλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἄλωνι;

Ὑπῆρχεν ἀνάγκη ἄλῶνι διὰ τῶν ἄλωνι
τῶν δημητριακῶν.

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἄλωνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; Συνήθως τὸ ἀλῶνι ὑπάρχει

ἢ κατὰ μέσους τοῦ χωρίου κατὰ τὴν
κεντρικὴν καὶ μονόχρονον ἄλῶνι ἔξω τοῦ
χωρίου εἰς μονοχρόνους χώρους.

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσότερας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. με ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

ἡ πρῶτη χρῆσις καὶ εἰς πολλὰ χρόνια καὶ μετ' ὅχρονον ἀλώνει.

*τὰ κοινὰ χρῆσται χρῆσις μεταβαλλομένη καὶ σπανίως προετοιμασία
ἡ χρῆσις τῶν διαμέτρων περιττὴ μὲν.*

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; *τὸ ἀλώνισμα ἀρ-
χίζει ἀπὸ τῶν ἀρχαίων ἀκρίτων καὶ λήγει περὶ τὰ μέσα Ἀρ-
γυρίου.*

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (με δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (με δάπεδον
ἐστρωμένον με πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

τὰ ἀλώνια... εἶναι χωματὰ λωνα...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΩΝ

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστον ἔτος, πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ
ἀλωνισμοῦ· (π.χ. τοῦ χωματὰ λωνου· καθαρισμός αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, με πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων) *καθαρίζεται ἀπὸ τὰ χόρτα καὶ τὰ πύρρα, βρέ-
χεται καὶ ἀρμενιά. ἔπειτα, χύνεται τὰ λείψα. τῶν δαπέδων
καὶ κίβρα... π.χ. π.χ. κ.χ. π.χ. βοῶν καὶ ἀχύρων.*

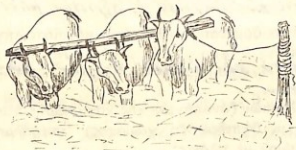
- 9) Ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐνάρξις τοῦ ἀλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ;

ἴ. ο. χ. τ.

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὥς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἄλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἶονδήποτε ἄλλον.

Δὲν τοποθετεῖται ἄλωνα ὁ στῆλος εἰς τὸ ἄλωνα.

11) Πῶς γίνεται τὸ ἄλωνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοπο-
ήσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

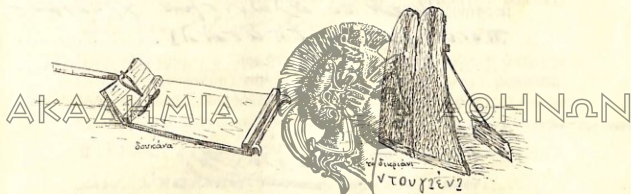
α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἄλω-
νιοῦ ἑλινος στῆλος, ὕψους δυο μέτρων (καλούμενος σπηγερός,
στρούλουρας, δουκάτη, βουκάτη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχωνται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

Δὲν εἶναι ἡ χρῆσις αὐτοῦ ὁ ἐξῆς ἄλωνα
σκατος.

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
άλωνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἄλωνό-
στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλιές,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἄλωνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῆλος εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἄλωνιοῦ. Τὰ ἄλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλιές περὶ τὸν
λαιμόν ἐκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἄλωνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....

γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἄλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἄλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὥπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζῶων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἄλωνιου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἄλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἄλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνα, δικριάνι, βολόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλώνιζοντο (ἢ ἄλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἄλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ά.) Ἠλώνιζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζῶων ζευγνυσμένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων;

Διὰ τὸ ἄλωνισμὸν χρησιμοποιεῖται δύο προσαρμοζόμενα τεμάχια σανίδων ἐπιμήκης εἰς τὴν μέσην ὑπὸ τὴν δὲ ὀπίσθιαν σκληροῦ λίθου (τσαμασμά πετραῖα) ἐξαρτῶμενα ἐν τῷ ζυγῷ δι' ὀρίσους τὸ μηχανισμόν αὐτὸν κέντρον ἐκκεντρικῶς στρουγνίζουσαν ἔχει κέντρον τῆς ἐκκεντρικότητος ὅσον καὶ χρησιμοποιεῖται διὰ τοῦ ἄλωνισμοῦ ὅλων τῶν δημητριακῶν καὶ τῶν ὄσπρων. Ἡ παραρτήσις συνίσταται ἀπὸ τῆς Περικοῦδης - Λέοβου

- 8) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ νὰ ἐπαναληφθῇ τὴν ἐπομένην. ;.....

Ὁ ἀλωνισμός ἀρχίζει ἀπὸ τῆς 9^{ης} πρωινῆς ὥρας καὶ διακόπτεται τὴν 5^{ην} ἀπογευματινὴν ὥραν.

- 12) Ποία ἄλλα ἀλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινας τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποιον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δογκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

Κατὰ τὸ ἀλωνιστικὸν χρονομετρεῖται τὸ τσάλαλ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκόπους στάχυν ;.....

Ναί.

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἄλλαχού φ' κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....

Ναί. Ὀνομάζεται βίερα· ἔχει μῆκος 1 μέτρο. Εἶναι ἐξ ἄμμου φέρεται μαρξί πρὸς κέντρον τῶν βοῶν ἀπὸ τοῦ ἀλλοῦ ἑίδος ἀπὸ τοῦ διὰ νὰ πιῇ τὸν ὄρεον αὐτὸν καὶ διαμαρτυρεῖται τὴν βίαν.

Χλῖα

Νευνταύ

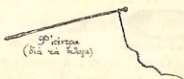
13 ἔντρο ἀλωνιστικόν

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἠλωνίζοντο καθ' ἡμέραν *Δέν. ἔχον. ἴδιον θῆμα. ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος 1. στρώσεις σταχύων...*

ἐκ. μίαν ἡμέραν ἠλωνίζονται 2. στρώσεις (στρογιές)

95' *πέντε*
(διὰ τὰ πόδια)

96' *πέντε*
(διὰ τὰ πόδια)

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

Δέν. ἔχον. ἴδιον θῆμα

- 17) Ποῖοι ἀλωνίζουσι : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με ἰδικά του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνισταὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τοσπᾶνδες, καλούμενοι ἀλωνάριοι καὶ ἀγωγιάτες), οἱ ὁποῖοι εἶχον βοδινὰ ἢ ἄλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν *τὰ ἀλωνιστὰ εἶναι*

ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με ἰδικὰ του ζῶα

Δέν. ὑπάρχον. εἰδικοί ἀλωνισταὶ

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με ζῶα καὶ με ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυν· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

Ὁ.χ.λ.

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πάχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ;

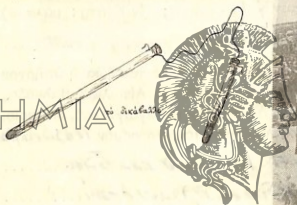
- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρήσις τοῦ κοπάνου;
(π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.).....

κοπάνοι στρογγυλοὶ

ξύλο σκεμνυμένο διὰ τὸ κοπάνημα
μαζοῦ ἀνὰ δηνιτριακῶν...

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά;
Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν;

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγίνετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζῶων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναί, ποῖα ;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; *Κατὰ τὸ ἀλῶνισμα
ἐν τραγουδοῦνται εἰδικὰ τραγούδια.....*

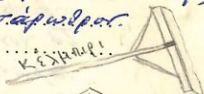
- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνταγισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς)

Ἐν χιτῶνι χιτῶνι ἀλωνιστικῆς μηχανῆς.

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῦνται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ. *Οἱ ἐταίμοι λέει διὰ λίχνισμα ἀλωνιστέ-
νοι ἐτάχυνται τινὰς ἐταίμοι σωρευμένοι ἐν σωρῶνι.*

*Τὸ λειῶμα σωρεύεται μὲ τὸ τσατσάλι, μὲ τὸ λιχνιστήρ,
μὲ τὸ κέλμπι καὶ τὸ δῆλος μὲ τὸ σάρωθρα.*

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

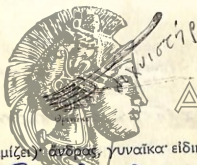
ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἐθιμον τοῦτο.....

Ο. σ.χημασιζόμενος...σώρος...ἔχει...ε.χ.ήμα...πρὶ-
...μυα...Δ.εί...ε.π.α.ρ.χ.ει...κατα...ἔθιμον...
ε.χ.σ.ι.μ.ός...μὲ...ε.θ.ή...ἐκ...ε.π.α.ρ.χ.ει...κατα...ε.χ.ήμα...
.....

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα; (Πῶς λέγεται τοῦτο:
φτυάρι, θρινάκι; Ἰχθυογραφήσατε τοῦτο.....

Τὸ ἀνέμισμα...κατα...ε.π.α.ρ.χ.ει...κατα...ε.χ.ήμα...
...μὲ...ε.θ.ή...ἐκ...ε.π.α.ρ.χ.ει...κατα...ε.χ.ήμα...
.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνῶς (ἀνέμίζει) ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστῆς ἐπ' ἀμοιβῇ;

Λιχνῶς...ἀνέμίζει...ἀνδρας...γυναῖκα...εἰδικὸς λιχνιστῆς ἐπ' ἀμοιβῇ...
...μὲ...ε.θ.ή...ἐκ...ε.π.α.ρ.χ.ει...κατα...ε.χ.ήμα...
.....

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρά τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ
λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινες τόπους καλοῦν-
ται: κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δευτερον ἁλώ-
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ;

Τὰ χονδρά...τεμάχια...τῶν σταχύων...μετὰ τὸ...
...μὲ...ε.θ.ή...ἐκ...ε.π.α.ρ.χ.ει...κατα...ε.χ.ήμα...
.....

Ο. καρπός...ἀπὸ...τῶν...ἀποχωρίζεται...
...μὲ...ε.θ.ή...ἐκ...ε.π.α.ρ.χ.ει...κατα...ε.χ.ήμα...
.....

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευῖσις τῶν ζώων διὰ τὸ δευτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἁλώ-
νισμα; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἁλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχυῶν (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

*Κατὰ τὸ ἀνέμισμα γίνεται ἡ ἀποχωρῖσις
τῶν ξένων ὑλῶν ἀπὸ τοῦ καρποῦ ὑπὸ γυναικὸς
διὰ σαρῶθρου καὶ ἢ συτρίβας κ.ἔ. δριπένομα.*

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ὕλων ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρῶθρου· ἡ δὲ ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Φωτογρ Δ'

Κλαδιούτρη

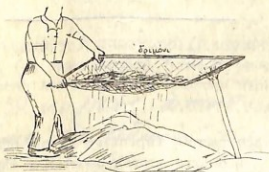
Τσάπα

Δριμόνι

Δριπάνι

Μπαλτά

Τσουκράνα

νων με ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. με τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

Τὸ δριμύνισμα γίνεται ὅπως καὶ ἐν τῇ εὐκρίνῃ
 τῇ σελίδι. 2. ἔγ. μ. ἐ. τῇ διαφύλλῃ. 3. καὶ τὸ δριμύν
 ἔχει σχῆμα στρογγυλὸν καὶ τὸ ἀποσπένδων
 εἶναι κατασκευασμένον ἀπὸ λαυρὶδος ἀναστρεφ-
 ῶσαν δερμάτιν. 4. εἶναι

- 7) Ὃταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ;
 Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυ-
 ρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται
 κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος
 (θρινάκι, φυτάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμός
 τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργού ;

8. ὁ καρπὸς σχηματίζεται ἐν σωρῷ μὲ
 τὸ λιχνιστήριον

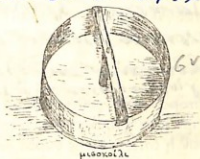
Διὰ χαράσσειν σταυρὸν ἐπὶ τοῦ
 σωροῦ

- 8) Ἀλλὰ ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.)
 εἰς τὴν ἀποθήκην.

- γ'. 1) Ποῖαι ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως
 εἰς τὸ ἁλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια.
 Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἁλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο
 ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ
 δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις όκάδας, εις κοιλά κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

Κατεβάλλετε ἡ δεξαμεν. μ.δ.χρ.ι. 200. 192. 56 καὶ ἐλ.χρ.ο. οὐσι οὐρ)
ἡρ.χρ.ο. δ. δεξαμεν. ἐλ.χρ.ο. 20. ἄλ.χρ.ο. 1. 56. μ.δ.χρ.ο. 1. 56. χρ.ο. 1. 56.
Τ.Ο. ... σ.ν.ι.τ.ς, χωρητικότητος 6. ὅκαδων 12. 680. ἐλ.χρ.ο.
γιαὶ τὸ μισθόν, χωρητικότητος 12 ὅκαδων 12. 680. ἐλ.χρ.ο.

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἄλωνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἄλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν)

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας)

Ο. καρπ.ο.ς... ἀποθηκεύεται... ἐντὸς
τῆς οἰκίας... ἐν... εἰδικῶν... χωρ.ο.ς... ἀποθηκεύεται
ἐν... μ.δ.χρ.ο.ς.....

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἄλωνι. Πῶς ἐγένετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ;

Τὸ ἀρχικὸν ἀπὸ τοῦ ἐκείνου ἐστὶν ἡ ἀρχὴ τοῦ
χωρίου εἰς τὸ π. οὐρανὸν ὅπου ἐστὶν ἡ ἀρχὴ αἰ

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυν ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ;

Ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου παραλαμβάνεται ἐκ τῆς αἰτίας
τῆς ἐκείνου τοῦ θερισμοῦ ἐκείνου π. οὐρανὸν ὅπου ἐστὶν ἡ ἀρχὴ αἰ

τῆς ἀρχικῆς αἰτίας τοῦ ἀρχικῆς αἰτίας τοῦ ἀρχικῆς αἰτίας τοῦ ἀρχικῆς αἰτίας
ἐκ τῆς αἰτίας τοῦ ἀρχικῆς αἰτίας τοῦ ἀρχικῆς αἰτίας τοῦ ἀρχικῆς αἰτίας

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων,
τὸ ὅποῖον ἀναρτάται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὅπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Ὁ ΧΙ.

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς τοῦ φυλάσσεται.
πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀνάμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτῃ Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Τὸ ἑσπέρas τῆς 31^{ης} Ἰουνίου καὶ τῆς νύχτα τοῦ
Ἀναστασίας

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;

- α) Τῆς 31^{ης} Ἰουνίου τῆς ἑσπέρas ἐκ διαστήματος ὁρίζεται
χωρίων ἰδίως ἐκ τῆς ἀναστασίας

- β) Τῆς νύχτα τῆς Ἀναστασίας ἐκ τῆς ἀναστασίας
ραν ὁρίζεται ἐκ τῆς ἀναστασίας ἐκ τῆς ἀναστασίας
ἐκ τῆς ἀναστασίας ἐκ τῆς ἀναστασίας

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αυτή ; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.) *ή φωτιά τή*

31^{ης} Ιουλίου λέγεται. "Αχούτους-Παράχούτους.

β'. 1) Ποιοι ανάπτουν τήν πυράν; παιδιά, ήλικιωμένοι, ποίος άλλος ;

*Τάς... πυράς... και... εἰς τας... δύο περὶ τῶν...
... αἰώνων... παιδία...*

2) Ποίος ή ποιοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τήν πυράν.

Τὰ κλέπτουν ; "Αν ναι, ἀπό ποῖον μέρος ;

*Τά... ξύλα... διὰ τὰς... πυράς... τὰ συλλέγουσιν τὰ
παιδία... καὶ τὰ παῖρνευ... ἀφ' ἑαυτῶν ἢ ἀπὸ
τῶν ἀγροῦν.*

3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερώς)

*Τὰ... ξύλα... τὰ... φέρονται... σινηθώς
ἀφ' ἑαυτῶν (ν.ν.χ. τερματίζονται). διὰ τὰς... ὁράδας
παιδίων... καὶ τὰ... φέρονται... εἰς τὴν πυράν
μέγας... ΑΚΑΔΗΜΙΑ... ΑΘΗΝΩΝ*

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν ;

1) Προσευχάι, διάφοροι ἐπικλήσεις, ἑρκισ, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.

Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα *εἰς τὴν πυράν τῆς Νύχτας τῆς*

*31^{ης} Ιουλίου... νέοι... ὑπονοῦν τὰ ἀνεκτίμενα... ξύλα μὲν
εἰς... ἄλλα... φαμεν... ξύλα... λέγουσιν... ἔτι...
... καί... οἱ... ἑβραῖοι...*

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τήν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

*εἰς τὴν... πυράν... τῆς... 31^{ης} Ιουλίου... ὅσοι οἱ
νέοι... ἀλλὰ καὶ πολλοὶ ἡλικιωμένοι... πηδοῦν
3... τοῦλάχιστον... ἑρμῆς... ἀπὸ τῆς πυράς
... γινώσκοντας... διακρίσεις... εὐχάς...*

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

Εἰς τὰς πυρὰς τῆς 31^{ης} Ἀπριλίου καίγονται
οἱ στέφανοι... τῆς Πρωτομαγιάς.

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα (περιγράψατε λεπτομερῶς)

Ὁ Χρ.

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΣΥΣΤΗΜΑΝ ΑΝΕΜΟΤΙΑΣ

Αριθ. Πρωτ. 41

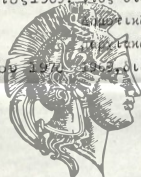
Πρός

Τόν κ. 'Επιθεωρητήν Δημοτικής 'Εκπα-
δεύσεως Β. Περιφέρειας Λέσβου

Είς Μυτιλήνην

Λαμβάνω τήν τιμήν νά υποβάλω 'Υ-
" 'Υποβολή φωτογραφίας έκτελεσθέντος μ'ιν συνημμένως φωτογραφίαν έκτελεσθέν-
διδασκασιακοῦ ἔργου κατά τό ἔτος 1969" ντος διδασκασιακοῦ ἔργου ἐν τῷ ὑπ' ἐμέ
Δημοτικῷ Σχολείῳ, διὰ χρημάτων τοῦ Νο-
μοσχολιακοῦ Ταμείου Λέσβου, κατά τό ἔτος
'Εν 'Ανεμότιᾳ τῇ 19 Φεβρουαρίου 1970, διὰ τὰ καθ' 'Υμῶς.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Εὐπειθέστατος

'Ο Διευθυντής

Κατασκευή έξωτερικῶν ἐπιχρισμάτων τοῦ Δημοτικοῦ Σχο-
λείου. **ΑΚΑΔΗΜΙΑ** **ΑΘΗΝΩΝ**
Λεξίου. **ΑΝΕΜΟΤΙΛΑΣ** - Λέσβου.

Ἡμερομηνία ἐνάρξεως ἐργασιῶν: 12 Νοεμβρίου 1969.

Προϋπολογισμός δαπάνης τοῦ ἔργου: 35.000 δρχ.

Δαπανηθέν ποσό: 27.379 δρχ.

Ἡμερομηνία περατώσεως ἐργασιῶν: 10 Δεκεμβρίου 1969.

Διὰ τῆς κατασκευῆς ἐξωτερικῶν ἐπιχρισμάτων προστα-
τεύεται ὁποτελεσματικῶς τό διδακτήριον ἀπό τά ὕδατα
τῶν βροχῶν.

Ἡ κατασκευή ἐξωτερικῶν ἐπιχρισμάτων τοῦ διδακτηρίου
ἐκκρεμοῦσεν ἀπό τοῦ ἔτους 1932, λόγῳ μὴ χορηγήσεως ὑ-
πό τοῦ Κράτους τῆς ἀπαιτουμένης πιστώσεως.

Δ.

1

2

6

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΣΧΟΛΙΟΝ ΑΝΕΜΟΤΙΑΣ

Τόμος. Β' 40
Λύση

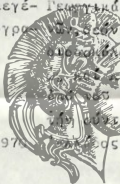
Πρός

τὸν κ. 'Επιθεωρητὴν Δημοτικῆς 'Εκπα-
δεύσεως Β. Περιφερείας Λέσβου

εἰς Μυτιλήνην

Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω 'Υ-
ποβολή 'Ερωτηματολογίου διὰ γεωργι-μὲν συνημμένως 'Ερωτηματολόγιον διὰ
κὺδ ἐργαζέται καὶ καταστάσεως συλλεγέ- Γεωργικὰ ἐργαζέται τῆς 'Ακαδημίας 'Αθη-
ναις ὑλικοῦ διὰ τὴν σύνταξιν Λογογράφου, ὡς ἐξέστως συμπληρωθέντος ὑπὸ τοῦ
φικοῦ "Ἀτλαντος τῆς 'Ελλάδος".

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

Ἐν 'Ανεμότιγ τῇ 19 Φεβρουαρίου 1976, ὡς ἐξέστως, διὰ τὸ περαιτέρω.

Εὐπειθέστατος

Ὁ Διευθυντής

[Signature]

Ἡ προετοιμασία διὰ τὴν σποράν τῶν δημητριακῶν ἀρχίζει ἀπὸ τὸν μῆνα Αὐγούστου, διὰ ὀργώματος τῶν πρὸς φυτευσιν κτημάτων. Τὸ ὄργωμα (ὀργωμο-ζιεύγασμα) τοῦτο ὀνομάζεται κουρουλαμάς καὶ γίνεται πρὶν ἀπὸ τὴν πρωτοβρύχι συνήθως μὲν μὲ ἄροτρον ἐκ σιδήρου τὸ ὅποτον ὀνομάζεται κουλουκι, σπανίως καὶ μὲ ἄροτρον ἐκ ξύλου (ἄροτρον=ἄλιτρον). Ἐάν τὸ πρῶτο ὄργωμα γίνῃ μετὰ τὴν πρωτοβρύχι, τότε γίνεται μὲ ξύλινον ἄροτρο καὶ λέγεται καλλοῦρ ἡ ναῖς.

Ἐπειτα καὶ πάντοτε ὅταν βρέξη καὶ μετὰ, γίνεται καὶ δεύτερο ὄργωμα μὲ τὸ ὅποιο γίνεται καὶ ἡ σπορά. Τὸ ὄργωμα τοῦτο ἐγίνετο καὶ γίνεται μὲ ξύλινον ἄροτρο σχεδὸν πάντοτε καὶ εἰς βάθος 0,10 μ. περίπου, διὰ νὰ μὴ εἰσέλθῃ ὁ σπόρος βαθιὰ μέσα εἰς τὴν γῆν.

Τὸν γεωργὸν ποὺ ὀργάνει (ὁ ὅποτος ὀνομάζεται ζιευγὰς), ἀκολουθεῖ πάντοτε ἓνας ἐργάτης ὁ ὅποτος ὀνομάζεται τοσπατζῆς καὶ ὁ ὅποτος ἔχει ὡς ἐργασίαν του νὰ σπᾷ τοὺς βάλους μὲ τὴν τσάπα ἢ τὸν κασμά ἢ νὰ σκάβῃ τὰ μέρη τὰ ὅποια δὲν ὤργωσεν τὸ ἄροτρον.

Τὸ ὄργωμα γίνεται ἀπὸ εἰδικούς τεχνίτας γεωργούς οἱ ὅποιοι ὀνομάζονται ζιευγάδες καὶ οἱ ὅποιοι ἔχουν ἰδιότητα καὶ τὰ ἀπαραίτητα πρὸς τοῦτο ἐργαλεῖα. Ἡ σπορά γίνεται εἰς λαρίδας, οἱ ὅποιοι ὀνομάζονται σπουριές καὶ αἱ ὅποιοι χωρίζονται μετρεῦ των μὲ σπασί, κατὰ τὴν σποράν ὁ γεωργὸς λαμβάνει τὸν σπόρον καὶ τὸν σκορπὶ στὸ πεδὶον ἐνταῦθα πρὶν νὰ ὀργαῖ τούτο. Ὁ σπόρος ποὺ λαμβάνεται ἀπὸ τὸν σπασίον ἐνταῦθα μετὰ σέ εἰς τὸν σπασίον τοῦτο ἐλέγεται χειμπίς, ἔκτοτε ὅμως τοποθετεῖται μέσα σέ κάδο, ἀπὸ ὅπου τὸν λαμβάνει ὁ γεωργὸς διὰ νὰ τὸ σπείρῃ.

Μέχρι τοῦ 1920, τὸ ὄργωμα ἐγίνετο ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον μὲ ξύλινον ἄροτρον. Οἱ ἐλαυνόντες ἐκ μικρῆς Ἀσίας κατὰ τὸ ἔτος 1922 ἐφήρμοσαν καὶ διέδωσαν τὴν χρῆσιν τοῦ σιδηροῦ ἄροτρου. Ἐκτοτε χρησιμοποιοῦνται κατὰ περιπτώσεις καὶ τὰ δύο εἴδη ἄροτρων. Τὸ ξύλινον ἄροτρον χρησιμοποιεῖται κυρίως εἰς ἐδάφη τὰ ὅποια εἶναι εὐκόλῳ νὰ ὀργωθῶν (ἐλαφρὸν χῶμα, ἢ ὄργωμο μετὰ τὴν βροχήν). Τὸ σιδηροῦν ἄροτρον χρησιμοποιεῖται εἰς περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας τὸ ἔδαφος εἶναι δύσκολον νὰ ὀργωθῇ εἴτε λόγω ἐλείψεως ὑγρασίας, εἴτε λόγω σκληροῦ καὶ πετρώδους ἐδάφους εἴτε δι' ἄλλας αἰτίας. Τὸ χρησιμοποιούμενον σιδηροῦν ἄροτρον εἶναι μονόφτερο. Εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον ἀπὸ τοῦ 1950 περὶ ἢ ξύλινη σπάθη ἀντικαταστάθῃ ὑπὸ σιδηρᾶς τοιαύτης. Ὅταν γίνεται χρῆσις τῆς ξυλίνης σπάθης καὶ πρὸς στερεώσιν αὐτῆς, χρησιμοποιεῖται καὶ τεμάχιον ξύλου ὀνομαζόμενον παρασπάθῃ.

Ἡ λίπανσις τῶν κτημάτων μέχρι τοῦ 1930 ἐγίνετο ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον μὲ ζωϊκὴν κόπρον. Ἀπὸ τοῦ 1930 μέχρι τοῦ 1955 ἐγένετο παραλλήλως πρὸς τὴν λίπανσιν μὲ ζωϊκὴν κόπρον, καὶ σπανίᾳ χρῆσις τῶν χημικῶν λιπασμάτων. Ἀπὸ τοῦ 1955 καὶ ἐντεῦθεν γίνεται μεγάλη χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων καὶ κόπρος χρησιμοποιεῖται κυρίως διὰ τὴν λίπανσιν τῶν κήπων.

Κατὰ τὴν ἄνοιξιν ἐγένετο μέχρι τοῦ ἔτους 1950 περίπου βοτάνισμα τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄγρια χόρτα. Ἡ ἐργασία αὕτη ἐγίνετο ὑπὸ τῶν νεαρῶν κυρίως γυναικῶν μὲ τὸ σκαλιστήρι (τσάπι) 2-3 φορές ἢτοι ἀνὰ 20 ἡμέρας -

που. 'Από τοῦ 1955 καί ἐντεῦθεν δέν γίνεται βοτάνισμα, διότι ἀφ' ἐνός μέν κρύνεται ὁσύμφορον, ἀφ' ἑτέρου δέ κρύνεται ὡς ὄχι ἀπαραίτητον ἕνεκα τῆς χρήσεως ἀπολυμαντικοῦ πρό τῆς σπορᾶς ἢ τῆς χρήσεως ζιζανιοκτόνων κατά τήν περίοδον τῆς Ἀνολεξεως.

Περί τά τέλη, 'Ιουνίου γίνεται ὁ θερισμός τῶν δημητριακῶν ὑπό γυναικῶν καί ἀνδρῶν. Ἄπαντες οἱ λαμβάνοντες μέρος εἰς τόν θερισμόν φέρουν μέσα προσταξέως ἀπό τᾶς δακτύνας τοῦ ἡλίου (κυρίως πολύχρωμα μανθίλια) ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καί τῶν χειρῶν των.

Πρό τῆς ἐνάρξεως τοῦ θερισμοῦ, μέχρι τοῦ ἔτους 1930 περίπου, ἔμπειροι γεωργοὶ ἔκοπτον τὰς πλέον μεγάλας καί καρπύφους κεφαλὰς τῶν σταχύων ἀπό τᾶς ὁποίας ἀπέκοπτον τό μεσαῖον τμήμα τό ὅποτον ὠνόμαζον ἑλεμέ καί ἐκ τῶν ὁποίων ἐλάμβανον τόν σπόρον διὰ τήν ἐπομένην περίοδον. Ἀπό τοῦ ἔτους 1930 καί ἐντεῦθεν δέν χρησιμοποιεῖται πλέον ὁ ὡς ἄνω τρόπος διαλογῆς τοῦ σπόρου, διότι πολλάκις λαμβάνουν σπόρον εἰδικῆς ποικιλίας παρὰ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς ἢ τοιοῦτον ἄνευ διαλογῆς ἐκ τοῦ συνόλου τοῦ καρποῦ.

Τήν πρώτην ἡμέραν οἱ θερίσταί καί αἱ θερίστριαι περιβάλλουν τήν μέσην τοῦ σώματός των μέ ὕφασμα μήκους 2 μ. περίπου, πρὸς προφύλαξίν των ἐκ τῆς ἐντόνου κοπώσεως. Ὁ θερισμός γίνεται μέ δρέπανα τῶν ὁποίων ὁ σιδηροῦς σκελετός δέν εἶναι ὀδοντωτός, οἱ στάχυες τοποθετοῦνται ἐπὶ τοῦ ἑδάφους ὑπὸ τοῦ ἰδίου τοῦ θεριστοῦ κατὰ χερσόβολα (χερσόβολα-δρουμιά) καί ἐπ' αὐτῶν τίθεται λίθος διὰ νά μὴ σκορπίζονται οἱ στάχυες ὑπὸ τοῦ ἀνέμου.

Τοὺς θερίσταί ἀκολουθεῖ ὁ δὲ τῆς ἐργασίας ἐξασκημένος εἰς τὸ δέσιμον τῶν σταχυῶν σπῆρας ὅστις τὰ χερσάκια εἰς δεμάτια, χρησιμοποιεῖται πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον τὰ ὑψηλότερα ἐκ τῶν ἰσίων τῶν θερισομένων φυτῶν, τὰ ὅποια δέν θερίζονται ἀλλὰ ἐκρίζωνονται καί ὠνομάζονται διματικά.

Τὰ δεμάτια μεταφέρονται εἰς ἓν σημεῖον τοῦ κτήματος ὅπου τοποθετοῦνται ἀνά 6 καί ὠνομάζονται φουρτουσιές (φορτίον 1 ζῶν). Ἀπὸ ἐκεῖ μεταφέρονται εἰς τό ἀλώνι τό ὅποτον συνήθως εὐρίσκεται ἐντός τοῦ κτήματος καί σπανίως μεταφέρονται εἰς ἀλώνι εὐρισκόμενον εἰς ἄλλο κτῆμα ἢ εἰς κοινοτικόν χώρον λόγῳ ἐλείψεως καταλλήλου χώρου πρὸς ἀλωνισμόν ἐντός τοῦ ἰδίου τοῦ κτήματος. Οἱ πλησίον τοῦ ἀλωνίου τοποθετημένοι στάχυες ὠνομάζονται κβάρα. Τὰ ἀλώνια εἶναι ὅλα χαμηλά, ἐπισκευάζονται δέ κατ' ἔτος πρό τῆς ἐνάρξεως τῆς ἀλωνιστικῆς περιόδου δι' ἐπαλείψεως τῆς ἐπιφανείας των μέ μετῆμα πηλοῦ, ἀχύρου καί κόπρου τῶν βοῶν.

Τὸ ἀλώνισμα γίνεται μέ μηχανικόν ἀλωνιστικόν μέσον τό ὅποτον ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο προσαρμοζομένας σανίδας ἐξαρτωμένας ἐκ τοῦ ζυγοῦ τῶν ἐζευγμένων ζῶν δι' ἀλύσεως. Τὸ μήκος τῶν σανίδων εἶναι 1,5 μ. περίπου καί τό πλάτος καί τῶν δύο ὁμοῦ 0,80 μ. περίπου. Ἡ κᾶσῳ ἐπιφάνεια τῶν σανίδων εἶναι ὀπλισμένη δι' ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου (αἱ ἀποσχίδαι αὗται ὠνομάζονται τσακμακόπετρες). Τὸ ὡς ἄνω μηχανικόν μέσον ὠνομάζεται ντουγένι.

Ἀλωνιστικὸς στύλος δέν χρησιμοποιεῖται. Τὸ ἀλώνισμα ἀρχίζει τήν 9ην πρωτῆν καί διακόπτεται τήν 5ην ἀπογευματινὴν ὥραν. Γίνεται ἀπὸ εἰδικούς γεωργούς οἱ ὅποιοι ὠνομάζονται ζευγάδεις καί οἱ ὅποιοι ἔχουν ἰδιοκτητὰ ζῶα καί τὰ ἀπαιτούμενα ἐργαλεῖα, εἶναι δέ οἱ ἰδιοὶ οἱ ὅποιοι κάνουν τό

ὄργωμο· τῶν κτημάτων. Μαζὶ μὲ τὸν γεωργό συνθίξεται νὰ κάθονται ἐπάνω στὸ ντουγέτι κατὰ τὸν ἄλωνα μὲ καὶ 1-2 μικρὰ παιδιὰ ἀφ' ἑνὸς μὲν πρὸς διασκέδασιν τούτων, ἀφ' ἑτέρου δὲ διὰ νὰ ἔχη ὀρεκτόν βάρος τὸ ἄλωνιστικόν μηχανήμα καὶ νὰ ἐχυροποιοῦνται εὐκολώτερον οἱ στάχυες. Κατὰ τὴν διάρκειαν μίας ἡμέρας ἄλωνίζονται δύο στρώσεις σταχύων (στρώσεις σταχύων=στρουσιὰ).

Τόσον κατὰ τὸν θερισμόν ὅσον καὶ κατὰ τὸν ἄλωνα μὲν συνθίξονται εἰδικὰ τραγούδια ἀλλὰ τραγοῦδοῦνται διάφορα τοιαῦτα.

Ὅταν γίνῃ ἀχυροποίησις τῶν σταχύων, γίνεται συγκέντρωσις εἰς σχῆμα ἐπίμηκες τὸ ὅποτον ὀνομάζεται τινὰς καὶ ἀρχίζει τὸ λίχνισμα μὲ τὸ λιχνιστήρ. Κατὰ τὸ λίχνισμα ἓνα παιδί ἢ μία γυναῖκα σκουπίζει μὲ σκούπα ἀπὸ τρυφερά κλαδιὰ δένδρων τὰ χονδρά μέρη τῶν σταχύων, τὰ ὅποια ὀνομάζονται κότσαλα, ἐπάνω ἀπὸ τὸν καρπό. Ὁ καθαρισμός τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ ἐναπομένοντα κότσαλα γίνεται μὲ τὸ ὀριμόν, τὸ ὅποτον εἶναι μεγάλο στρογγυλὸ κόσκινο μὲ πλέγμα ἀπὸ ἀκατέργαστο δέρμα ζώου καὶ μὲ ὅχι πολὺ μικρὰς ἀπὲς (τὸ μέγεθος τῶν ὀπῶν εἶναι τοιοῦτον ὥστε νὰ δεῖρχνωνται δι' αὐτῶν οἱ σπόροι τοῦ σίτου, κριθῆς κ.τ.λ., ὅχι ὅμως καὶ τὰ χονδρά τεμάχια σταχύων).

Μετά τὸν καθαρισμόν τοῦ καρποῦ καὶ πρὶν νὰ τὸν μεταφέρῃ ὁ γεωργὸς εἰς τὴν οἰκίαν του, ἐπληρώνετο μέχρι τοῦ 1925 ἡ δεκάτη ἢ ὅποια ἐλέγετο οὐσιούρ. Ἄλλο τι δὲν ἀπληρώνετο.

Τὸ μέτρον τοῦ καρποῦ ἐγένετο μὲ τὸ τοῦ 1950 περίπου μὲ κυλινδρικοῦ δοχεῖον τὸ ὅποτον ἐλέγετο σνίε, χωρητικότητος 6 ὀκάων ἤτοι 7,680 χιλιογράμμων, ἢ μὲ τὴν κιάρα τὸ ὅποτον ἦτο ἐπιμασιν ἀκρίβειαν πρὸς τὸν λίτρον. Αὐτὸ τοῦ 1950 ἦτο καὶ μετρήσεως τῶν ὀρεκτικῶν καὶ τῶν ὀσπρίων ἀντικατεστάθη. Τὸ μέτρον δὲν γίνεται καὶ μὲ μονάδας χωρητικότητος, ἀλλὰ μὲ μονάδας βάρους. Κατ' ἀρχὰς μὲν ὡς μονάδα ἀπὸ τοῦ 1960 δὲ ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον μὲ τὸ χιλιόγραμμον.

Μετά τὸν διαχωρισμόν τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὸ ἄχυρον μεταφέρεται τόσον ὁ καρπὸς ὅσον καὶ τὸ ἄχυρον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ γεωργοῦ ὅπου φυλάσσονται ὁ μὲν καρπὸς εἰς εἰδικὰ ἐκ ξύλου κατασκευασμένα δοχεῖα σχήματος ὀρθογωνίου παραλληλεπίπεδου διαστάσεων περίπου μήκους 2 μ., πλάτους 1,5 μ. καὶ ὕψους 1,5 μ., τὸ δὲ ἄχυρον εἰς τὸν ἀχυρῶνα.

Π — Υ — Ρ — Α — Ι —

Πυρὰ ἀνάπτονται δύο φορές τὸ ἔτος. 1) Τὴν νύκτα τῆς Ἀναστάσεως πρὸ τῆς ἐξωτερικῆς εἰσόδου τῆς ἐκκλησίας. Ἡ πυρὰ αὕτη ὀνομάζεται κουρμὸ καὶ ἔχει τὴν ἔννοιαν ὅτι καίγονται δι' αὐτῆς οἱ Ἑβραῖοι.

2) Τὴν 31ην Ἰουλίου εἰς διάφορα σημεῖα τοῦ χωρίου, κυρίως δὲ εἰς σταυροδρόμια. Ἡ πυρὰ αὕτη λέγεται ἄχστους-παράχστους. Εἰς αὐτὴν καίγονται οἱ στέφανοι τῆς πρωτομαγιάς. Ἐπάνω ἀπὸ τὰς φλόγας τῆς πυρᾶς αὐτῆς πηδοῦν οἱ νέοι κυρίως καὶ αἱ νέαι τοῦ χωρίου ἀλλὰ καὶ πολλοὶ ἐνήλικες, τρεῖς τοὐλάχιστον φορές καὶ καθὼς πηδοῦν φιθυρίζουν διαφόρους εὐχὰς αἱ ὅποια πιστεύουν ὅτι θὰ πραγματοποιηθοῦν καὶ ὅποια πολλάκις ἔχουν σχέσιν μὲ τὴν ὑγείαν τούτων.

Ἡ συλλογὴ τῶν πληροφοριῶν ἐγένετο ἐν Ἀνεμότια-Λέσβου. Αἱ πληροφο-
ρίαι ἐδόθησαν ἀφ' ἑνὸς μὲν ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ Ἀντωνίου Δρ. Χαρέκου, ηλικί-
ας 70 ἐτῶν καὶ γραμματικῶν γνώσεων Δ' τάξεως Δημοτικοῦ Σχολείου, ἀφ' ἑ-
τέρου δὲ ὑπὸ τοῦ ἐφημερίου τοῦ χωρίου Εὐαγγέλου Κεραμιδῆ, ηλικίας 56 ἐ-
τῶν καὶ γραμματικῶν γνώσεων Γ' τάξεως Γυμνασίου. Ἀμφότεροι κατέγονται
καὶ διοικεῖν ἀπὸ τῆς γεννήσεώς των καὶ συνεχῶς ἐν Ἀνεμότια-Λέσβου.

Ἡ συλλογὴ τῶν ὀκτώτερω πληροφοριῶν ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Εὐαγγέλου Χρ.
Χατζηδημητρίου, διδασκάλου, ἀπὸ τῆς 20ης μέχρι τῆς 31ης. Ἰανουαρίου 1970

Ἐν Ἀνεμότια τῇ 10 Φεβρουαρίου 1970

Ὁ συγκεντρώσας καὶ καταγράψας τὴν ὕλην

Εὐάγγελος Δρ. Χατζηδημητρίου

Διδάσκαλος

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ